

گویش اصیل سمنانی، زبان رسمی و درباری اشکانیان

خسرو عندلیب سمنانی

گویشور گویش سمنانی و پژوهش‌گر آزاد

چکیده

بررسی زبان کهن سمنانی، از دیرباز مورد توجه زبان‌شناسان و مستشرقین خارجی بوده و برخی از آن‌ها، درباره این زبان، تحقیقات گسترده‌ای به عمل آورده‌اند. از جمله پژوهشگران این حوزه، می‌توان به «کریستین سن»، «هوتوم شیندلر»، «دورن»، «ویلهم گایگر» و «خانیکوف»، اشاره کرد. با بررسی نظریات مختلفی که از سوی زبان‌شناسان خارجی بیان شده، می‌توان نظریه «دورن» را در مورد گویش سمنانی پذیرفت. با توجه به نظریه دورن، زبان سمنانی ممزوجی از زبان‌های مازندرانی، خراسانی و اراکی است. پارت‌ها (اشکانیان) در منطقه‌ای از خراسان، سمنان و اراک، سکونت داشتند و اصولاً خود قومی قومسی‌تبار بودند و زبان سمنانی نیز بازمانده زبان پارت‌هاست. در تأیید این نظر می‌توان به گویش ویدری در استان مرکزی اشاره کرد که در بسیاری موارد با زبان سمنانی همخوانی و تقارن دارد. این مقاله ضمن بررسی نظر پژوهش‌گران غیر ایرانی درباره گویش سمنانی، نظریه دورن را به واقعیت نزدیک‌تر می‌داند و برای تأیید آن به بررسی قرابت و نزدیکی گویش سمنانی با گویش ویدری می‌پردازد.

کلیدواژه گویش سمنانی، پژوهش‌گران غیر ایرانی، زبان مادری و پارتی.